

SOHN WON-PYUNG

Migdolai

Iš korėjiečių kalbos vertė

Martynas Šiaučiūnas-Kačinskas

Sofoklis

VILNIUS, 2023

Skiriama Dan

Aiškinamosios pastabos

Aleksitimija, arba emocijų raiškos sutrikimas, – emocinis sutrikimas, apie kurį pirmą kartą paskelbta XX a. aštuntajame dešimtmetyje. Žinoma, kad jis pasireiškia, kai vaikystėje sutrinka emocijų raida ar patiriama trauma, taip pat kai smegenyse migdoliniai kūnai iš prigimties būna mažesni nei įprastai. Pastaruoju atveju ypač nesugebama pajauti baimės. Taip pat paskelbta, kad migdolinių kūnų dalis, atsakinga už baimę, nerimą ir panašius jausmus, gali paaugti dėl ugdymo. Šiame romane aleksitimija aprašoma remiantis tikrais faktais, pridėjus autorės fantazijos.

P. J. Nolanas – išgalvotas asmuo.

149 puslapyje minima vaikiška knygelė apie dinosaurus – Bernardo Mosto „Mažiausi dinozaurai“ (Most, Bernard, *The littlest dinosaurs*, Harcour Brace, 1978). Dinosaurai aprašomi remiantis šia knyga, tačiau realus jų dydis nupasakojamas ne pagal tyrimų rezultatus.

Turinys

Prologas •	9
1 dalis •	11
2 dalis •	53
3 dalis •	129
4 dalis •	161
Epilogas •	187

Prologas

Manyje yra migdolų.

Tavyje irgi.

*Visi, kuriuos labiausiai brangini ar
kurių labiausiai nekenti, jų turi.*

Niekas jų negali pajusti.

Žinome tik tai, kad jie yra.

Trumpai tariant, šis pasakojimas apie tai, kaip viena pabaisa (aš) susitiko su kita pabaisa. Tačiau dabar nė nemanau atskleisti, kaip viskas baigėsi: tragiškai ar komiškai. Pirmiausia, jei tik pasakysiu pabaigą, šis pasakojimas iškart taps be galo banalus. Panaši ir antra priežastis: tik tokiu atveju tikimybė, jog iki galo keliausite kartu su šiuo pasakojimu, bus šiek tiek didesnė. Trečia, noriu tiesiog pasiteisinti, bet iš tiesų nei aš, nei tu, nei kas kitas niekada ir nesužinos, kuris pasakojimas tragiškas, o kuris – komiškas.

1 DALIS

1.

Tą dieną buvo sužeistas vienas ir žuvo šeši žmonės. Pirmiausia, mama ir baba. Tada studentas, atėjęs sustabdyti vyro. Paskui pačioje Išganymo armijos eisenos pradžioje stovėję du pagyvenę vyriškiai ir policininkas. Ir, galiausiai, pats vyras. Beatodairiškai švaistydamasis peiliu, paskutiniu taikiniu pasirinko save patį. Į krūtinę giliai įsismeigęs peilį, panašiai kaip ir kitos aukos, išleido paskutinį kvapą dar prieš atvykstant greitosios pagalbos automobiliui. Aš tiesiog stebėjau, kaip visa tai vyko prieš pat mano akis.

Kaip visada, be jokios išraiškos.

2.

Pirmas įvykis nutiko, kai man buvo šešeri. Įspėjamųjų ženklų pasitaikė ir anksčiau, tačiau tik tada, kai sukako šešeri, viskas iškilo į paviršių. Daug vėliau, nei tikėjosi mama. Gal dėl neatsidavimo? Tą dieną ji neatėjo manęs parsivesti. Sužinojau tik gerokai vėliau, bet tą dieną mama po ilgo laiko, tiesą pasakius, po keleto metų, nuėjo pas tėtį. Kalbėjo ne tai, kad dabar jau jį pamiršianti, susirasianti naują žmogų, atvirkščiai – valydama

saulėje nublukusią kolumbariumo sieną, klausė, kaip galinti jį pamiršti. Tą akimirką, kai mamos meilė baigėsi, ji visiškai pamiršo mane, neprašytą svečią, atvestą tos nebrandžios meilės.

Po to, kai visi vaikai dingo, aš neskubėdamas išėjau iš vaikų darželio pastato. Ką šešerių berniukas gali žinoti apie kelią į namus? Tik tai, kad jie yra kažkur, perėjęs viaduką. Užlipęs ant jo, palenkiau galvą. Apačioje lyg slysdami užt užt lėkė automobiliai. Netikėtai iš atminties iškilo kažkur matytas vaizdas, todėl burnoje ėmiau kaupti seiles. Bandžiau apspjauti apačioje važiuojančius automobilius. Tačiau seilės išnykdavo ore, dar prieš pasiekdamos žemę. Pabandęs keletą kartų, pasijutau taip, lyg skrisčiau, ėmė svaigti galva.

– Ką darai? Kaip šlykštu.

Pakėlęs galvą, pamačiau mane žvilgsniu veriančią moteriškę. Kaip ir savo keliu važiuojantys automobiliai, toji moteriškė praslydo pro mane, palikdama tik tuos žodžius, ir vėl likau vienas. Nuo viaduko laiptai leidosi žemyn į visas puses, o krypties, kuria reikia eiti, nežinojau. Vaizdas apačioje tiek kairėje, tiek dešinėje visiškai vienodas: pilkas ir šaltas. Keli balandžiai burkuodami praskrido man virš galvos. Nusprendžiau eiti paskui juos.

Kai supratau, kad pasukau neteisingu keliu, buvau labai daug nuėjęs. Tuo metu darželyje mokėmės dainą „Vis pirmyn“. Pamaniau, kad, eidamas vis į priekį, galiausiai kada nors atsidursiu namie, nes žemė apvali, kaip toje dainoje. Todėl užsispyręs mažais tvirtais žingsniais judėjau vis pirmyn.

Didelė gatvė virto skersgatviu, abiejose jo pusėse stovėjo seni namai. Nematyti nė gyvos dvasios. Ant griūnančių cementinių sienų tai šen tai ten raudonai parašyti nesupranta mi skaičiai ar „Negyvenamas namas“.

Netikėtai kažkas tyliai sušuko: „A.“ Tai buvo „A“? O gal „O“? Nežinau, gal netgi „A-a-a“. Tylus trumpas šūksnis. Nuėjau to balso pusėn. Po truputį artėjant, riksmas virsdavo tai „U“, tai „I-i-i“. Tas garsas skambėjo už kampo. Nedelsdamas ten pasukau.

Vienas vaikas gulėjo ant žemės. Mažas berniukas, kurio amžiaus negalėjau nuspėti. Virš jo be perstojo tai pasirodydavo, tai išnykdavo juodi šešėliai, net galva svaigo. Berniuką mušė. Tie trumpi riksmi – ne berniuko, o jį apsupusių šešėlių šūkčiojimai. Spardė, spjaudė. Tik vėliau sužinojau, kad jieėjo į kokią septintą ar aštuntą klasę, o tuo metu mano akimis tie šešėliai buvo ilgi ir didžiuliai, tarsi suaugusiųjų.

Berniukas tikriausiai jau seniai mušamas, nes nebesugebėjo nei priešintis, nei rékti. Tiesiog vartėsi kaip skudurinė lėlė. Vienas jų tarsi viską užbaigdamas smeigė į šoną. Po to šešėliai dingo. Visas berniuko kūnas kruvinas, tarsi aplietas raudonais dažais. Priėjau arčiau. Atrodė vyresnis už mane. Gal vienuolikos ar dvylikos, vadinasi, beveik dvigubai. Tačiau taip negalvojau, tas berniukas tiesiog atrodė kaip vaikas. Greitai ir negiliai alsuojant, krūtinė sparčiai kilnojosi, tarsi vos gimusio šunytio. Supratau tik tiek, kad jo būklė labai pavojinga.

Apsisukęs vėl išėjau iš už kampo. Vis dar nebuvo nė gyvos dvasios, tik akis vėrė ant pilkų sienų užrašytos raudonos raidės. Kurį laiką paklajojus, į akis krito mažytė parduotuvytė. Pravėręs stumdomąsias duris, kreipiausi į jos savininką:

– Dėde.

Per televizorių rodė „Pramogas šeimai“. Dėdė kikeno žiūrėdamas, ir, rodos, neišgirdo mano balso. Rodė žaidimą: laidos dalyviai užkimštomis ausimis iš lūpų judesių bando atspėti, kokį žodį taria asmuo priešais. Tuo metu reikėjo per-

duoti frazę „tirtėti iš baimės“. Nežinau, kodėl ją dabar prisimenu. Tuo metu nė nežinojau, ką tai reiškia. Taigi jauna moteris vis kalbėjo kažkokius absurdus, todėl tiek žiūrovai, tiek parduotuvės dėdė garsiai kvatojo. Galiausiai skirtas laikas baigėsi ir moters komanda šios užduoties neįveikė. Dėdė lyg nusivylęs sučeptėjo. Aš vėl į jį kreipiausi:

– Dėdė.

– Ką?

Jam pakėlus galvą, pasakiau:

– Skersgatvyje kažkas guli.

Dėdė tik:

– Ir? – tarė taip, lyg tai būtų visiškai nesvarbu, ir šiek tiek pajudėjo. Per televizorių paskelbė naują užduotį, kurios balai tokie aukšti, kad galėjo rezultatus apversti aukštyn kojomis, tad abi komandos jau ruošėsi susirungti.

– Gali ir numirti.

Čiupinėčiau lentynoje netvarkingai sudėtas karameles.

– Tikrai?

– Taip, tikrai.

Tik tada jis pažvelgė į mane.

– Taip ramiai šneki tokias baisybės. Tik pabandyk būti sumelavęs.

Kurį laiką tylėjau, bandydamas surasti žodžių, kuriais galėčiau įtikinti dėdę. Bet buvau dar visai mažas, nedaug ką sugebėjau pasakyti, kad ir kiek galvoju, iš atminties neiškilo nieko tikriau nei ką tik ištarta frazė.

– Gali ir numirti, – galėjau tik kartoti tuos pačius žodžius.